

Østre Landsret
Præsidenten

Den
J.nr. 40A-ØL-24-08

Justitsministeriets
lovafdeling
Slotholmsgade 10
1216 København K

Justitsministeriet har ved brev af 2. april 2008 (sagsnr. 2007-730-0598) anmodet om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 vedrørende straffniveaueet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg skal i den anledning udtale, at udtalelsen ikke giver landsretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Anne Berg Jensen

Vestre Landsret
Præsidenten

Jmt. modt.
30 APR. 2008

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

J.nr. 40A-VL-23-08
Den 29/04-2008

Justitsministeriet har i brev af 2. april 2008 (Sagsnummer 2007-730-0598) anmodet om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg har drøftet sagen med landsrettens fagudvalg for strafferet og straffeprocess og skal herefter meddele, at Straffelovrådets udtalelse ikke giver landsretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

Justitsministeriet
Lovafdelingen

18 2007 NR. 730-0598

Jmt. Mdt.
- 5 MAJ 2008

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2008.26

Dato 29. april 2008

Ved e-mail af 2. april 2008 har Justitsministeriet anmodet om bemærkninger vedrørende Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes og dommeren på Bornholms vegne oplyse, at byretterne ikke har bemærkninger til udtalelsen.

Der henvises til J. nr. 2007-730-0598.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Mailes med PDF-fil til jm@jm.dk

St. Kongensgade 1 - 3
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr. 5798000161184

NIJ11596/Sagsbeh. NIJ
J.nr. 4101-2008-25.3
dir.tlf. 33929583
mail.nij@domstolsstyrelsen.dk

6. maj 2008

Høring om Straffelovrådets udtalelse om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn

Justitsministeriet har i en e-mail af 2. april 2008 anmodet Domstolsstyrelsen om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Domstolsstyrelsen har ingen bemærkninger til udtalelsen.

Med venlig hilsen

Niels Juhl

Jmt. modt.
5 MAJ 2008

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO

30 APR. 2008

JOURNAL NR.

RA-2008-609-0105

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

+ bilag

SAGSBEHANDLER: TBO

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00
FAX 33 43 67 10

Ved brev af 2. april 2008 (j.nr. 2007-730-0598) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse vedrørende Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om straffniveaue i sager om seksuelt misbrug af børn.

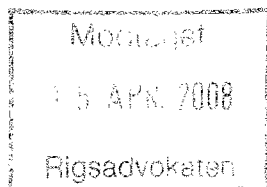
Til brug for udtalelsen er samtlige politidirektører og regionale statsadvokater anmodet om eventuelle bemærkninger. De modtagne høringssvar vedlægges i kopi.

Som det fremgår af udtalelserne, er der bred tilslutning til forslaget om indsættelse af en ny straffskærpselsesbestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3.

Jeg kan herefter meddele, at rigsadvokaturen – der har deltaget i arbejdet i Straffelovrådet – i det hele kan tilslutte sig forslagene i Straffelovrådets udtalelse.

Jørgen Steen Sørensen

Rigsadvokaten

STATSADVOKATEN

DATO 14.04.2008

JOURNAL NR.

SA1-2008-609-0041

BÆDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: BFG

STATSADVOKATEN FOR KØ-
BENHAVN OG BORNHOLM

JENS KOFODS GADE 1, 3, TH.
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 00

FAX 33 30 73 49

Vedr. RA-2008-609-0105

Rigsadvokaten har den 7. april 2008 anmodet om mine eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om strafniveautet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg kan oplyse, at jeg ikke har bemærkninger til udtalelsen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read "L. L. Nilas".

Lise-Lotte Nilas

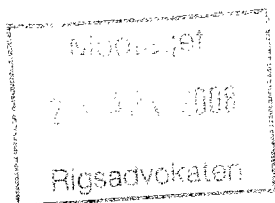
Handwritten notes at the bottom of the page:
København 12. april 2008
Skriftlig betegnelse af (i omkl.) (14/10 2008)

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 23. april 2008

JOURNAL NR.

SA3-2008-609-0022

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: Mads Kramme

STATSADVOKATEN FOR MIDT-,
VEST- OG SYDSJÆLLAND,
LOLLAND OG FALSTER

JENS KOFODS GADE 1, 3. TV.
1268 KØBENHAVN K

TELEFON 33 30 73 50

FAX 33 30 73 99

Vedr. RA-2008-609-0105

Ved påtegning af 7. april 2008 har Rigsadvokaten anmodet om eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om strafniveaueet i sager om seksuelt misbrug af børn.

I den anledning kan jeg meddele, at jeg er enig i Straffelovrådets forslag om en ny bestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3.

Straffelovrådets udtalelse giver herudover ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bitte Dyrberg

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 21. april 2008

JOURNAL NR.

SA4-2008-609-0022

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: LKS/AK

STATSADVOKATEN FOR NORD-
OG ØSTJYLLAND

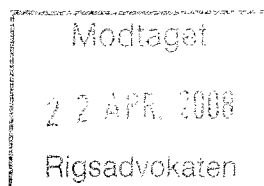
NYHAVNSGADE 9

POSTBOKS 539

9100 AALBORG

TELEFON 96 32 42 00

FAX 98 16 39 16

Vedr. RA-2008-609-0105

Ved påtegning af 7. april 2008 har Rigsadvokaten anmodet om eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg skal i den forbindelse udtale, at jeg kan støtte den af Straffelovrådet foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3, for at skabe parallelitet i strafudmålingen mellem seksuelle overgreb mod børn opnået uden vold og tvang med strafudmålingen i sager om voldtægt.

Idet den foreslåede nye bestemmelse ikke omfatter straffelovens § 222, stk. 2, 2. led, hvor opnåelsen af samlejet er sket ved tvang eller fremsættelse af trusler, finder jeg, at det i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget vil være en passende lejlighed til at præcisere muligheden for at straffe i sammenstød mellem straffelovens § 216, stk. 1, og § 222, stk. 2, 2. led, idet der i teorien ses at være en vis tvivl herom.

For så vidt angår voldtægt af børn, er det i forarbejderne til lov nr. 380/2002 (afsnit 2.1.3. i bemærkningerne til lovforslaget) forudsat, at det bør tillægges øget vægt i straffeskærpene retning, hvis det er et barn, der bliver voldtaget.

Det fremgår af Kommenteret Straffelov, Speciel Del (8. udg.), s. 275, at der vedrørende voldtægt af børn i alderen mellem 12 og 15 år formentligt kun bør straffes i sammenstød mellem § 222, stk. 2, og § 216, hvor voldtægten (i øvrigt) har haft en særlig farlig karakter, eller der foreligger andre særligt skærpene omstændigheder, jf. § 216, stk. 2.

Dette ses at være i modsætning til det af Waaben i Strafferettens specielle del (5. udg.), s. 54 nævnte om, at hvis § 216 er overtrådt, må der statueres sammenstød med § 222, stk. 2.

Da der i praksis rent faktisk straffes i sammenstød mellem straffelovens § 216, stk. 1, og § 222, stk. 2, 2. led, kan det derfor som sagt for god ordens skyld overvejes at gøre en bemærkning herom i forbindelse med lovforslaget vedrørende den foreslåede nye bestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3.

E. Cassø
statsadvokat

STATSADVOKATEN

SIDE 2

STATSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

DATO 29. april 2008

JOURNAL NR.

SA5-2008-609-0032

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE

SAGSBEHANDLER: CS/BTS

STATSADVOKATEN FOR MIDT-,
VEST- OG SYDØSTJYLLAND

SCT. MOGENSGADE 8
8800 VIBORG

TELEFON 86 62 60 66

FAX 86 60 07 30

J.nr. RA-2008-609-0105

Rigsadvokaten har ved en e-mail af 7. april 2008 sendt en påtegning af samme dag, et brev af 2. april 2008 fra Justitsministeriet, en oversigt over hørte myndigheder, Rigsadvokatens notat fra februar 2008 til Straffelovrådet om straffene i sager om overtrædelse af straffelovens § 222 og Straffelovrådets udtalelse om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Samtlige politidirektører og statsadvokater er ifølge påtegningen anmodet om eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse senest 21. april 2008.

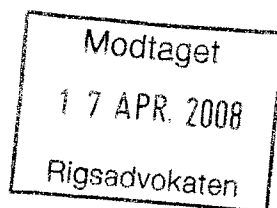
Jeg har modtaget kopi af udtalelser fra Statsadvokaten for Nord- og Østjylland og Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydsjælland, Lolland og Falster. Begge har udtalt sig til støtte for forslaget til den nye bestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3, førstnævnte tillige med bemærkninger om straf i sammenstød mellem § 222, stk. 2, 2. led, og § 216, stk. 1.

Jeg er enig i det af disse statsadvokater anførte og har ikke yderligere bemærkninger.

Den sene besvarelse beklages.

P. Brøndt Jørgensen

Rigsadvokaten

2/1720

Ved påtegning af 7. april 2008 har Rigsadvokaten anmodet om eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Straffelovrådet har efter en sammenligning af straffniveauet i sager om voldtægt efter straffelovens § 216 og seksuelle overgreb mod børn under 15 år efter straffelovens § 222 foreslået, at der indsættes en ny strafskærpsbestemmelse i straffelovens § 222, stk. 3. Efter den foreslåede bestemmelse skal det indgå som en skærpende omstændighed ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2, 1. led, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig en sådan strafskærpsbestemmelse, herunder at bestemmelsen indsættes i straffelovens § 222 og ikke i straffelovens § 81. For så vidt angår vurderingen af, hvornår gerningsmanden må antages at have skaffet sig samlejet "ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed", finder jeg, at Straffelovrådet i sine bemærkninger i pkt. 5.4 anfører særdeles relevante fortolkningsbidrag, som bør fremgå af bemærkningerne til et eventuelt lovforslag herom.

Med venlig hilsen

Hanne Bech Hansen

Midt- og Vestjyllands Politi
Ledelsessekretariatet
Nørreport 1, 7500 Holstebro
Tlf. 96101448 - Fax 96101489

2/130

Journalnr.: 4100-10160-00012-08
Dato: 14. april 2008
Sagsbehandler: 10177

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

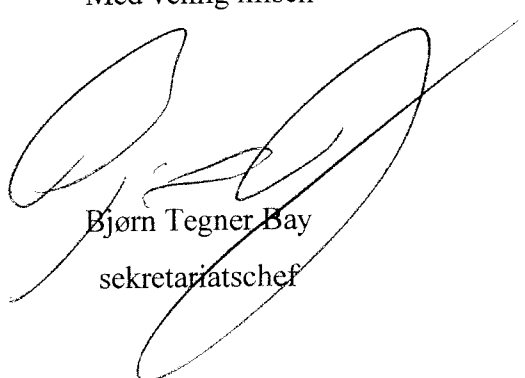
Modtaget
16 APR. 2008
Rigsadvokaten

Vedr.: Straffelovrådets udtalelse om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn, - Rigsadvokatens j.nr. RA-2008-609-0105

Ved påtegningsskrivelse af 7. april 2008 har Rigsadvokaten anmodet om mine eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg skal i den forbindelse oplyse, at Straffelovrådets udtalelse ikke giver mig anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bjørn Tegner Bay
sekretariatschef

Syd- og Sønderjyllands Politi

Anklagemyndigheden
Kirkegade 76, 6700 Esbjerg
Tlf. 76111448

Journalnr.: 3300-10162-00036-08

Dato: 21. april 2008

Sagsbehandler: 12548

2-TCO/AB

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

Modtaget
22 APR. 2008
Rigsadvokaten

Vedr. Deres j.nr. 2008-609-0105

Under henvisning til Deres skrivelse af 7. april 2008, vedrørende Straffelovrådets udtalelse om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn, skal jeg herved meddele, at Syd- og Sønderjyllands Politi ingen bemærkninger har til nævnte udtalelse.

Ulla Kaspersen
Chefanklager

Sydøstjyllands Politi
Anklagemyndigheden Personfarlig
Rådhusstorvet 1, 8700 Horsens
Tlf. 76281448

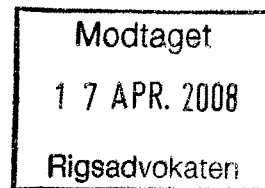
2/130

Journalnr.: 3700-10162-00022-08

Dato:

Sagsbehandler: 08278

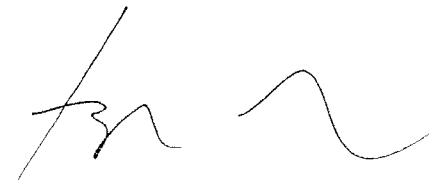
Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16,
1220 København K

Vedr. Straffelovrådets udtalelse om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Jeg har gennemgået Straffelovrådets udtalelse. Jeg har ingen bemærkninger hertil.

Nørøxe

Birgit Nielsen, politiadvokat

Københavns Vestegns Politi

Advokatur, Særlige Sager (Ss)
Birkelundsvej 2, 2620 Albertslund
Tlf. 43861448 - Fax 43861441

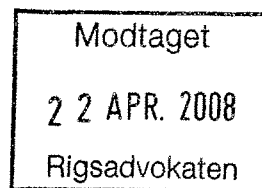
Journalnr.: 0700-10162-00019-08

Dato: 17. april 2008

Sagsbehandler: 07371

2/TBO/215

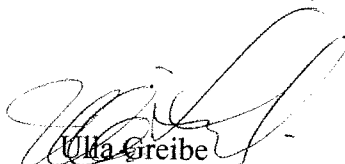
Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

Vedr. RA-2008-609-0105:

Ved påtegning af 7. april 2008 fremsendtes Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Udkastet til lovændringen giver mig ikke anledning til bemærkninger.

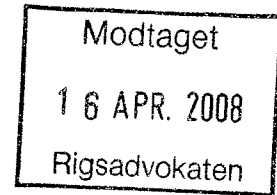
Ulla Greibe
chefanklager

Nordsjællands Politi
Adv. A Personfarlig Kriminalitet
Prøvestensvej 1, 3000 Helsingør
Tlf. 49271448 - Fax 49271439

3/T30

Journalnr.: 0900-10164-00010-08
Dato: 14. april 2008
Sagsbehandler: 12797

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

Rigsadvokaten har den 7. april 2007 (j.nr. RA-2008-609-0105) anmodet om eventuelle bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om straffniveaueet i sager om seksuelt misbrug af børn.

I den anledning bemærkes, at jeg finder det hensigtsmæssigt at der ved indsættelse af den foreslåede strafskærpselsesbestemmelse sikres parallelitet i straffniveaueet mellem visse forhold, omfattet af straffelovens § 222 og straffelovens § 216.

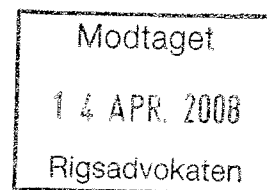
Arne Stevns
chefanklager

Nordjyllands Politi
Advokatur, Personfarlig Krim.
Jyllandsgade 27, 9000 Aalborg
Tlf. 96301448

Journalnr.: 5100-10162-00016-08
Dato: 11. april 2008
Sagsbehandler: 13934

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 Kbh. K

Tilbagesendes, idet jeg skal bemærke, at en tilføjelse som foreslået til straffelovens § 222 med de udførlige bemærkninger om parallelitet i strafudmålingen mellem overgreb mod børn og kontaktvoldtægt, som er indeholdt i bemærkningerne til lovforslaget, efter min opfattelse vil sikre en forhøjelse af straffniveauet, hvorfor jeg kan anbefale den foreslåede tilføjelse til straffelovens § 222.

Søren Gade
Chefanklager

Peter Rask
politiadvokat

Foreningen af Offentlige Anklagere

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

29. april 2008

Ved en skrivelse af 2. april 2008 har Justitsministeriet anmodet Foreningen af Offentlige Anklagere om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

I den anledning skal foreningen udtale, at man ikke har bemærkninger til udtalelsen.

Der henvises til sagsnr. 2007-730-0598.

På foreningens vegne

Britt Rønne
bestyrelsesmedlem

Jmt. modt.
11 APR. 2008

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

10 APR. 2008 h JURIDISK AFDELING
J.nr.: 2008-000-65 / OA
Politorvet 14
1780 København V
Telefon: 3314 8888
Telefax: 3343 0018
E-mail: rpchc@politi.dk
Web: www.politi.dk

Vedr. Justitsministeriets sagsnr. 2007-730-0598

Ved e-mail af 2. april 2008 har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn.

Det kan i den anledning oplyses, at Rigspolitiet kan tilslutte sig Straffelovrådets udtalelse, idet bemærkes, at rigspolitichefen har deltaget i Straffelovrådets behandling af spørgsmålet.

Med venlig hilsen

Birgit Kleis
afdelingschef

JUSTITS MINISTERIET

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Juridisk Kontor

**Justitsministeriets departementet
Strafferetskontoret**

København, den 30. april 2008

Journalnr.: JUR 08-102-248

(Bedes anført ved henvendelse)

Reference LUB

Direkte telefon

Direktoratet for Kriminalforsorgen har modtaget departementets mail af 4. april 2008, hvor man anmoder Direktoratet for Kriminalforsorgen om bemærkninger til Straffelovrådets udtalelse om straffniveaue i sager om seksuelt misbrug af børn.

Idet Straffelovrådets udtalelse ikke ses at indeholde oplysninger om de belægsmæssige konsekvenser ved en gennemførelse af forslaget, har direktoratet ikke bemærkninger hertil. Direktoratet går ud fra, at der i forbindelse med en eventuel forberedelse og et udkast til lovforslag vil være mulighed for at fremkomme med bemærkninger til beregninger vedrørende de belægsmæssige konsekvenser.

Der henvises til j.nr. 2007-730-0598.

Med venlig hilsen

Lulu Hidensborg

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 15. maj 2008
J.NR.: 04-014202-08-0387
REF.: mbl-mbl

Høring over Straffelovrådets udtalelse om straffniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn

Ved e-mail af 2. april 2008 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udtalelse fra Straffelovrådet (j.nr. 2007-730-0598).

Straffelovrådets udtalelse har været behandlet i Advokatrådets Strafferetsudvalg og giver Advokatrådet anledning til følgende bemærkninger:

Straffelovrådet har i tilslutning til Rigsadvokatens notat herom undersøgt forholdet mellem straffniveauet for voldtægt og straffniveauet for overtrædelse af straffelovens § 222 om samleje med børn under 15 år. På baggrund af denne undersøgelse og Straffelovrådets nærmere overvejelser om et parallelt straffniveau mellem disse to forbrydelser har Straffelovrådet foreslået en straffskærpelse i form af en tilføjelse til straffelovens § 222, hvorefter det skal anses for en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Advokatrådet tager Straffelovrådets undersøgelse, overvejelser og lovudkastet om straffskærpelse til efterretning.

Advokatrådet skal dog bemærke, at der, som også angivet af Straffelovrådet, eksisterer en ordning, hvorefter personer, der ellers ville blive idømt ubetinget fængsel fra 4-6 måneder og op til 1 år og 6 måneder for overtrædelse af visse sædelighedsbestemmelser, herunder § 222, i stedet kan idømmes en betinget dom med vilkår om psykiatrisk-sexologisk behandling.

Som ligeledes angivet af Straffelovrådet tilkendegav et flertal af medlemmerne af Folketingets Retsudvalg ved den seneste skærpelse af straffelovens § 222 i 2002, at flertallet gik ud fra, at forhøjelsen af strafferammerne ikke ville føre til væsentlige begrænsninger i mulighederne for i sædelighedssager at idømme en betinget dom med vilkår om behandling.

Straffelovrådet har i den foreliggende udtalelse anført, at der ikke med den foreslåede bestemmelse tilsigtes, at der som følge af forhøjelsen af straffen ikke længere skulle være mulighed for at idømme en betinget dom med vilkår om psykiatrisk-sexologisk behandling i tilfælde, hvor der efter gældende ret ville være mulighed herfor.

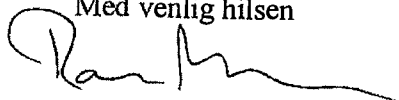
Advokatrådet forstår ovennævnte udtalelse sådan, at man efter ikrafttrædelsen af den foreslåede skærpelse fortsat vil skulle undersøge, hvilken straf en given overtrædelse af § 222 ville have medført forud for strafskærpelsen i 2002, idet man i tilfælde, hvor overtrædelsen på dette tidligere tidspunkt ville have været op til omkring et år og seks måneder, fortsat vil være mulighed for at idømme en betinget dom med vilkår om sexologisk/psykiatrisk behandling. Efter Advokatrådets opfattelse kunne man med fordel overveje at justere det strafniveau, inden for hvilket der kan idømmes betinget dom med vilkår om behandling, i stedet for at fastholde det samme strafniveau og henvise domstole, anklagere og forsvarere til fortsat at foretage en parallel, hypotetisk bedømmelse af strafniveauet under ophævede regler med henblik på at afklare, om der kan idømmes en betinget dom.

Dertil kommer, at såvel udtalelsen fra Folketingets Retsudvalg i 2002 som Straffelovrådets netop afgivne udtalelse om forholdet mellem straf og behandling efter Advokatrådets opfattelse udgør væsentlige elementer såvel i bedømmelsen af gældende ret som i overvejelserne om strafskærpelse. Advokatrådet finder det på denne baggrund væsentligt, at man ved en undersøgelse efterprøver, om udtalelserne fra Folketingets Retsudvalg i 2002 er fulgt ved efterfølgende afgørelser om overtrædelse af § 222, og at man ligeledes efter en passende årrække undersøger, om den nu påtænkte strafskærpelse skulle få indflydelse på behandlingen af lovovertrædere inden for dette område. I forbindelse med sådanne undersøgelser kunne man endvidere passende foretage den evaluering af behandlingsordningerne, som Straffelovrådet ikke har fundet grundlag for at foretage inden for rammerne af kommissoriet og de tidsmæssige rammer for rådets arbejde.

Endelig skal Advokatrådet bemærke, at det fremgår af Straffelovrådets overvejelser, at der findes tilfælde, hvor overtrædelse af § 222, stk. 1, og stk. 2, 2. led ikke er sket ved, at gerningsmanden har udnyttet sin fysiske eller psykiske overlegenhed. På denne baggrund ville det være mere retvisende, om man erstattede ordet "at" i den foreslåede bestemmelse med ordet "hvis", således at bestemmelsen lyder som følger:

"Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og 2, 1. led, skal det indgå som en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed."

Med venlig hilsen

Rasmus Møller Madsen

LANDSFORENINGEN AF
BESKIKKEDE ADVOKATER

Jmt. Mdt.
- 5 MAJ 2008

FORMAND :
HENRIK STAGETORN
ST. STRANDSTRÆDE 21
1255 KØBENHAVN K
TLF. 33 12 46 11
FAX 33 12 84 45
E-MAIL: HS@STAGETORN.DK

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh. K

SEKRETARIAT :
AMAGERTORV 11, 3.
1160 KØBENHAVN K
TLF. 33 15 01 02
GIRO 735 02 01
E-MAIL: ER@HOMANNLAW.DK

Amagertorv 11
29. april 2008
ER/er
Direkte tlf.: 33 36 70 44

Vedr.: Sagsnr. 2007-730-0598. Høring over Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om strafniveaueet i sager om seksuelt misbrug af børn

---

Justitsministeriet har med skrivelse af 2. april 2008 anmodet om Landsforeningens bemærkninger til ovennævnte udtalelse. Materialet har været udsendt til bestyrelsen og behandlet på bestyrelsesmøde den 21. ds.

Bestyrelsen har ingen bemærkninger til den foreslåede tilføjelse i et nyt stykke 3 til straffelovens § 222, men henleder opmærksomheden på, at Straffelovrådet ikke indenfor kommissoriet og de tidsmæssige rammer har haft mulighed for at foreslå eventuelle ændringer eller justeringer af muligheden for at afsige betingede domme med behandling, eller at indlede behandling under en ubetinget straf efter forudgående visitation.

Da der med lovændringen påtænkes en skærpelse af straffen for visse kategorier af sædelighedsforbrydelser overfor mindreårige, bør man, for at relevante behandlingsmuligheder ikke forskertses, se nærmere på de tidsmæssige rammer for dom til behandling.

Særligt ved ordningen, hvorefter personer, som ellers ville blive idømt ubetinget fængsel fra 4-6 måneder og op til omkring 1 år og 6 måneder, i stedet bliver idømt betinget dom med vilkår om psykiatrisk-sexologisk behandling, kan den nuværende tidsmæssige ramme være hindrende for relevante tiltag, hvis straffene for sædelighedsforbrydelser overfor børn skal skærpes.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Lovafdelingen

19 2007 NR. 730-0598

Justitsministeriet

Høring af 2. april 2008 over lovforslag om seksuelt misbrug af børn (Sagsnr.: 2007-730-0598)

Der er tale om en strafferetlig problematik, som er særdeles vanskelig at forholde sig til, fordi stærke modstridende hensyn gør sig gældende. På den ene side fremkalder seksuelle overgreb mod børn kraftige negative reaktioner, som forekommer meget velbegrundede, og på den anden side dækker disse overgreb over en differentieret gruppe af strafbare forhold, som bør behandles nuanceret.

Straffelovrådets udtalelse afspejler på en meget tilfredsstillende måde, at der er foretaget en afvejning, hvor de forskellige hensyn er indgået på behørig vis. Dette er naturligvis ikke overraskende, men konstateres fordi dette er årsagen til, at Retssikkerhedsfonden ikke finder anledning til at fremsætte kritik eller indsigelser imod Straffelovrådets forslag.

Den strafskærpselsesregel, som forslås indført er på én gang rimeligt bred og samtidig nuanceret nok til at overlade domstolene mulighed for at udøve det konkrete skøn ud fra den enkelte straffesags særlige omstændigheder, som er kernen i al strafudmåling.

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 23.04.2008
Navn: OE
Side 1 af 2

Fondens bestyrelse:

Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen •
Prof. Vagn Greve •
Advokat, Christian Harlang •
Landsdommer, Holger Kallehauge •
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjeim •

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof. Lennart Lynge Andersen •
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen •
Advokat, Jørgen Ballhausen •
Prof. dr.jur., Flemming Balvig •
Landsdommer,
Hans Henrik Brydenscholt •
Adjunkt, Jonas Christoffersen •
Lektor ph.d. Thomas Elholm •
Advokat, Bjørn Elmquist •
Fængselsinspektør, H. J. Engbo •
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen •
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup •
Prof., Vagn Greve •
Prof. dr.jur., Jens Vedsted Hansen •
Advokat, Christian Harlang •
Prof. dr.phil., Hans Hertel •
Biskop, Kjeld Holm •
Prof. dr.med., Niels Høiby •
Advokat, Thorkild Høyer •
Dr.med., Torben Ishøj •
Prof., Claus Haagen Jensen •
Landsdommer, Holger Kallehauge •
Tidl. højesteretsdommer, Hans Karded •
Prof., Ole Krarup •
Tidl. byretspræsident, Claus Larsen •
Advokat, Helle Lokdam •
Prof. dr.phil., Anker Brink Lund •
Prof., Brian Patrick McGuire •
Prof. dr.jur., Peter Pagh •
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen •
Tidl. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan •
Seniorkonsulent, cand.jur.,
Lars Adam Rehof •
Overlæge, Bente Rich •
Juridisk konsulent, cand.jur.,
Therese Rytter •
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen •
Prof., Eva Smith •
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen •
Advokat, Tyge Trier •
Prof., Per Ole Triskmann •
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjeim •
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar •

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenntilgængelig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Straffelovrådet har også undgået at tilslutte sig en lov og orden-reaktion, som der netop på dette område altid er en ikke helt ringe risiko for, ikke mindst som følge af enkelte nyere sager af særlig alvorlig karakter som f.eks. Tønder-sagerne.

Regelsættet i straffelovens kapitel 24 om forbrydelse mod kønssædeligheden er heller ikke blevet unødigt kompliceret af nye enkeltregler eller nye skærpede strafferammer, hvilket både er en fordel rent retssikkerhedsmæssigt og ud fra en retsanvendelsesbetragtning.

Det forekommer velbegrunderet at vælge udnyttelse af gerningsmandens fysiske og psykiske overlegenhed som en nyt strafskærpende omstændighed.

Retssikkerhedsfonden finder derfor Straffelovrådets forslag velovervejet og rimeligt.

Med venlig hilsen

Ole Espersen

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 23.04.2008
Navn: OE
Side 2 af 2

Fondens bestyrelse:

Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Prof. Vagn Greve ●
Advokat, Christian Harlang ●
Landsdommer, Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof., Lennart Lyngge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat, Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Adjunkt, Jonas Christoffersen ●
Lektor ph.d. Thomas Elholm ●
Advokat, Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør, H. J. Engbo ●
Prof. em. dr.jur. (formand),
Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof., Vagn Greve ●
Prof. dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat, Christian Harlang ●
Prof. dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof. dr.med., Niels Høiby ●
Advokat, Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøj ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Landsdommer, Holger Kallehauge ●
Tidl. højesteretsdommer, Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Tidl. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat, Helle Lokdam ●
Prof. dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof. dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Tidl. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent, cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Overlæge, Bente Rich ●
Juridisk konsulent, cand.jur.,
Therese Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Prof., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Cand.mag., lic.jur. Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

CW/SSA

Jean Elisabeth Hørdum

Fra: Søren Gade Hansen (BRD) [SOGH@brd.dk]**Sendt:** 30. april 2008 15:32**Til:** Jean Elisabeth Hørdum**Emne:** Lovforslag om seksuelt misbrug af børn - Journalnr. 2007-730-0598**Vedr. Straffelovrådets udtalelse af april 2008 om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn**

Børnerådet tilslutter sig på det foreliggende grundlag Straffelovrådets forslag om en tilføjelse til straffelovens §222, således som det formuleres i pkt. 5.6. i det udsendte materiale. Herved understreges det udtrykkeligt i loven, at det ved fastsættelsen af straffen i sager om overgreb mod børn skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har opnået samlejet ved udnyttelse af fysisk eller psykisk overlegenhed.

Charlotte Guldborg
Formand for Børnerådet

Søren Gade Hansen
fuldmægtig, Børnerådets sekretariat

Fra: Justitsministeriet Departementet - Justitsministeriet Departementet [mailto:jm@jm.dk]**Sendt:** 2. april 2008 13:20

Til: samfund@advocom.dk; bsf@boernesagen.dk; jlo@domstol.dk; hs@stagetorn.dk; politi@politi.dk; mai.ahlberg@ag-informatik.dk; bv@bornsvilkar.dk; dp@politiforbund.dk; bjorn.elmquist@advokathca.dk; redbarnet@redbarnet.dk; BRD; rigsadvokaten@ankl.dk; center@humanrights.dk; gat@ankl.dk; post@retssikkerheds-fonden.dk

Cc: LJOURStrafferetskontoret (951s18)**Emne:** Lovforslag om seksuelt misbrug af børn - Journalnr. 2007-730-0598

JUSTITS MINISTERIET

Jean Elisabeth Hørdum
Strafferetskontoret

Tlf.: 7226 8778
Mail: jee@jm.dk

Slotsholmsgade 10
1216 København K
7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Red Barnet

Save the Children Denmark

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

30. april 2008

HØRINGSSVAR OM STRAFNIVEAUET I SAGER OM SEKSUELT MISBRUG AF BØRN

Red Barnet har følgende bemærkninger til høringsskrivelsen om straffelovrådets udtalelse om strafniveauet i sager om seksuelt misbrug af børn:

I det bilagte notat fra Rigsadvokaten konkluderes det, at overtrædelser af straffelovens § 222 straffes mildere end voldtægt, når man sammenligner de to sagstyper alene ud fra det seksuelle overgrebs karakter. Red Barnet er på den baggrund enig i, at der må sikres en ændring i straffeloven, så udmåling af straffe efter § 222 fremover er på niveau med udmåling af straffe ved voldtægt.

Red Barnet er enig i, at § 222 fortsat vil skulle rumme en bred gruppe af strafbare forhold, hvor relationen mellem offer og gerningsmand kan variere fra at de er næsten jævnaldrende til at der er en meget stor aldersforskel, og fra forhold der nærmer sig gensidigt samtykke til overfald af meget grov karakter. Der er derfor fortsat behov for en stor nuancering i den konkrete strafudmåling, især med udgangspunkt i en vurdering af den magtrelation eller overlegenhed der ligger i forholdet mellem offer og gerningsmand.

Red Barnet vil derfor støtte, at det gøres til en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Red Barnet vil fremhæve, at Straffelovrådet i afsnit 5.4.3. beskriver omstændigheder hvor ”gerningsmanden har udnyttet en psykisk overlegenhed ved f.eks. at opbygge et nært og tillidsfuldt forhold til et mindreårigt barn med henblik på at skabe en let adgang for at kunne lokke/forføre barnet til seksuelt samkvem”.

I nyere forskning i forhold til seksuelle overgreb har begrebet grooming fået en fremtrædende placering. Grooming eller grooming-processer beskriver de målrettede aktiviteter i forhold til

det potentielle offer, som en seksuel krænker anvender, for at kunne manipulere med, forføre, presse og overtale ofret til at medvirke i det seksuelle samkvem. Blandt andet ved kontakter som er skabt via online kommunikation (chatrum, messenger, netmødesteder), er der eksempler på, at gerningsmanden formår at groome barnet (opbygge et nært og tillidsfuldt forhold), hvorved barnet tror, at der består en ligeværdig, gensidig, og kærestelignende relation, og hvor barnet blandt andet føler sig i stærk følelsesmæssig gæld til gerningsmanden.

Rigsadvokaten vælger i sit notat ikke at medtage kærestelignende forhold i sin gennemgang. Red Barnet finder det meget vigtigt, at der ved strafudmåling lægges vægt på, om det "kærestelignende forhold" er et udtryk for, at gerningsmanden har groomet eller anvendt sin psykiske overlegenhed til at opbygge et nært og tillidsfuldt forhold, som det mindreårige barn ikke har tilstrækkelig modenhed til at gennemskue.

Red Barnet skal henvise til Ø.L.D. 10 august 2004 i anke 12. afd. Nr. S-2059-04, hvor gerningsmanden dømmes for 5 forhold for overgreb på piger i alderen 12 – 13 år. Sagen behandles først ved Retten i Helsingør, som i sine bemærkninger lægger vægt på, at to af forholdene var "egentlige kæresteforhold", på trods af den store aldersforskel mellem gerningsmand og ofre. Gerningsmanden har fået kontakt til ofrene gennem online kommunikation i chatrum. Ifølge politiets efterforskning har manden haft kontakt med over 30 piger i tilsvarende alder, hvor det er lykkedes at "opbygge et nært og tillidsfuldt forhold" til flere af pigerne og overtale fem af dem til seksuelt samkvem. Opbygningen og udøvelsen af det nære og tillidsfulde forhold er i flere tilfælde foregået i forhold til flere børn samtidigt, hvilket burde indikere, at gerningsmanden ikke har søgt efter ét enkeltstående kæresteforhold, men generelt har søgt at få seksuel tilfredsstillelse ved at opbygge kontakt med mindreårige.

Red Barnet kan henvise til en mere fyldig gennemgang af emnet grooming af børn i forbindelse med online-kontakter og perspektiver vedrørende ovenstående retssag, i artiklen "Seksuelle overgreb ved børn og unges brug af chatrum", som er trykt i antologien "Seksuelle overgreb mod børn og unge" AKF forlag 2006. (Artiklen er vedhæftet dette høringsvar.)

Med venlig hilsen

Kuno Sørensen
Psykolog & Programkoordinator
3524 8523
ks@redbarnet.dk

4 Seksuelle overgreb ved børn og unges brug af chatrum

Af Kuno Sørensen og Katrine Schrøder

Chatrum på internettet udgør et socialt mødested for mange af nutidens børn og unge. Desværre er det en kendsgerning, at disse virtuelle mødesteder også tiltrækker voksne med seksuelle interesser i børn og unge, og at den særlige kontaktform i chatrum gør det muligt for disse voksne at få kontakt med børn med henblik på efterfølgende at misbruge dem seksuelt. Et væsentligt element i forhold til at forebygge, at disse overgreb finder sted, er at kende til den særlige groomingproces, som går forud for overgrebet.

Indledning

Gennem de sidste år har Red Barnet fulgt nogle af sagerne i Danmark, hvor børn er blevet seksuelt udnyttet efter kontakter skabt via chatrum. Desuden har Red Barnet fulgt med i den internationale forskning på dette område. Det vækker ofte undren, at en del børn og unge tilsyneladende accepterer at mødes med voksne mennesker, som har til hensigt at udnytte dem seksuelt. Internationalt har begrebet *grooming* fået stor betydning for forståelsen af, hvorfor børn og unge ofte går så langt i deres kontakter og ofte indvilger i at mødes med den voksne, som uden brug af fysisk vold kan udnytte barnet eller den unge seksuelt.

Denne artikel vil gennemgå begrebet grooming i relation til chatrum, og dermed beskrive den proces, som krænkeren benytter sig af til at skabe tillid, forføre, manipulere, lyve og true med henblik på at få ofret til at medvirke i seksuelle aktiviteter på krænkerens præmisser. På denne baggrund vil artiklen derefter diskutere retspraksis i Danmark ud fra en konkret sag om seksuelle overgreb i forbindelse med kontakter i chatrum, hvor krænkeren ved hjælp af groomingprocessen har formået at opbygge et tillidsforhold

til ofrene inden de seksuelle overgreb. Artiklen vil afslutningsvis problematisere, om den seksuelle lavalder bliver gradbøjet, fordi der ikke er et tilstrækkeligt kendskab til konsekvenserne af en groomingproces.

Groomingprocessen

Red Barnet har siden 2001 samarbejdet med Det Kriminalpræventive Råd om hjemmesiden www.sikkerchat.dk. Hjemmesidens primære formål er at informere om risikoen for, at børn og unge gennem onlinekontakter som chatrum, mobiltelefoner og lignende kan risikere seksuelle overgreb. Baggrunden for oplysningskampagnen om sikker chat var, at der allerede på det tidspunkt var sager i Danmark, hvor børn var blevet seksuelt udnyttet efter mødet med en person, de havde lært at kende via chatrum.

Trods oplysninger om emnet sker det stadig, at børn og unge udsættes for denne form for overgreb.

Den amerikanske forsker David Finkelhor beskrev allerede i 1984 forudsætninger, som skulle være opfyldt, for at en krænker kan nå så langt som til uforstyrret at udføre såvel psykiske som fysiske seksuelle overgreb på et eller flere børn (Finkelhor 1984). Krænkeren må dels overvinde indre forhindringer, men krænkeren må også bearbejde sine omgivelser og barnet. Krænkeren må sørge for at skabe og vedligeholde kontakten til barnet, samt få barnet til at medvirke og tie stille om det, der finder sted. På engelsk anvendes begrebet grooming om den proces, hvori krænkeren bearbejder, overtaler, forfører og manipulerer et barn eller en ung til at medvirke i seksuelle aktiviteter på den voksnes præmisser.

Groomingprocessen kan anvendes i alle menneskelige relationer med henblik på at manipulere med et menneske for egen vindings skyld, men vores fokus i artiklen vil være på børn og unge. Dels børn under den seksuelle lavalder, som ifølge straffeloven har brug for særlig beskyttelse, dels på aldersgruppen 15-17 år, som ifølge FN's Børnekonvention defineres som børn, og derfor har krav på særlig beskyttelse også. Vi vælger i denne artikel at bruge fællesbetegnelsen børn, om den målgruppe vi beskæftiger os med.

Ordet grooming dækker over flere aktiviteter og elementer, og der findes ikke ét tilsvarende ord på dansk, der dækker denne mangfoldighed. Derfor benytter vi den engelske betegnelse grooming i denne artikel. Groomingprocessen begynder allerede første gang, krænkeren får kontakt med det potentielle offer. Krænkeren vil typisk have kontakt med flere børn på en gang for på den måde at udvælge de svageste – dem der er

lettest at manipulere ind i et spindelvæv af løgne, tjenester og falsk omsorg, så det senere vil være muligt – uden fysisk vold eller tvang – at forgribe sig på barnet seksuelt.

Den manipulation, der finder sted, kan være svær at identificere, for der er tale om en ofte lang og skjult proces, hvor krænkeren bearbejder offeret. I en artikel om forskellige former for it-relaterede seksuelle udnyttelser af børn skildrer Rachell O'Connell grooming som en del af den chatmåde, der forekommer på nettet (O'Connell 2003). Det fremhæves her, at grooming er en proces, der i høj grad kan udvikle sig i de særlige sociale mødesteder, som chatrum udgør, og som er gjort tilgængelige i kraft af den nye teknologi. Det er blevet lettere for voksne med seksuelle interesser i børn at få kontakt med disse og ubemærket og anonymt skabe relationer til dem for efterfølgende uden forældres og myndigheders viden at mødes fysisk med barnet og misbruge det seksuelt. Der er tale om en lang og omfattende proces, som kan være svær at identificere, hvis ikke man har øje for de små, men betydningsfulde detaljer, som indikerer, at der er tale om, at en groomingproces har fundet eller finder sted. For at fagfolk kan genkende og blive bevidste om, hvad denne yderste komplekse groomingproces indeholder, vil vi i det følgende gennemgå den mere detaljeret ud fra O'Connells artikel.

Udvælgelse af offeret

Forud for den egentlige groomingproces udvælger krænkeren nøje det pågældende barn eller børn. Krænkeren kan benytte forskellige fremgangsmåder for at skabe kontakten til barnet/børnene.

Nogle krænkere opstiller en profil af sig selv i chatrummet. En profil på en chathjemmeside kan sammenlignes med en egen »minihjemmeside«, hvor den pågældende person kan oplyse navn, alder samt yderligere stikord, som personen gerne vil fremhæve i forhold til sin egen person. Profilen og dens oplysninger er helt eller delvist tilgængelig for brugerne i det pågældende chatrum. Ofte vælger krænkere at være ærlige vedrørende sit køn samt alder, men det hænder, at krænkere ikke er ærlige om disse forhold, idet de fx udgiver sig for at være et bestemt barn i en given alder for derved at tiltrække et barn i samme alder og af samme eller af modsatte køn. Når den pågældende voksne har opstillet en profil, er det blot et spørgsmål om at vente på, at et barn responderer. Når det sker, vurderer krænkeren, hvordan det pågældende barn responderer på enkelte undersøgende spørgsmål, som krænkeren stiller barnet. Ud fra svarene vælger

krænkeren enten at slutte samtalen eller fortsætte, afhængig af hvor medgørlig barnet umiddelbart virker.

En anden mere aktiv fremgangsmåde, som krænkeren også benytter sig af, går ud på, at krænkeren i en periode overvåger et givent chatrum. Han følger med i, hvilke børn der deltager, og hvad de er optaget af. Herefter udvælger han på et tidspunkt, hvilket barn han vil forsøge at skabe kontakt til. Hvilke børn og unge der specielt er i risikozonen for at blive groomet, vil blive behandlet senere i artiklen.

Opbygning af relationer og venskaber

I groomingprocessen indgår flere faser, som i de fleste tilfælde kronologisk afløser eller supplerer hinanden. Når et givent barn er blevet udvalgt af den pågældende voksne, forekommer *venskabsfasen*, som er den fase, hvor krænkeren lærer det pågældende barn at kende. Hvor længe denne fase strækker sig, afhænger af flere forhold, såsom hvor hyppig kontakten er, og hvor skeptisk barnet er over for kontakten. Det er ofte i denne fase, at den voksne forsøger at få barnet til at sende et billede af sig selv. Først og fremmest for at sikre sig, at det barn, krænkeren har kontakt med, virkelig er et barn og et af den slags, den pågældende voksne har en forkærlighed for. Hvis den voksne lever i nærheden af det pågældende barn, kan billedet ligeledes benyttes til at identificere barnet i den virkelige verden. Den fase, hvor relationen etableres mellem det pågældende barn og den voksne, er en fase, der blot bygger videre på venskabsfasen. Der er tale om *den relationsskabende fase*, hvor krænkeren ofte begynder at engagere sig i barnet ved at vise interesse for og spørge ind til de ting, der berører barnet i dets daglige liv. Denne strategi ses ofte hos de voksne, der ønsker at fastholde kontakten med barnet, og hvad barnet begynder at skabe en illusion om, at den voksne er barnets bedste ven.

Sideløbende med denne fase forsøger krænkeren at få svar på specifikke Spørgsmål, for at kunne vurdere risikoen for at blive opdaget. Der er tale om, at relationen nu bevæger sig ind i *risikovurderingsfasen*, som er den del af dialogen, hvor krænkeren spørger barnet, hvor den computer, barnet benytter, står, samt hvem der ellers benytter den. Med denne form for information er det muligt for krænkeren at vurdere, hvilken risiko han/hun har for at blive opdaget af andre personer.

Når krænkeren har kunnet foretage en vurdering af risikoen i forhold til at fortsætte kontakten med barnet, bevæger processen sig ofte videre til

den eneste ene fase. I denne fase bliver tempoet for processen ofte sat betydeligt op. Krænkeren benytter sig af vendinger såsom: »Du kan tale med mig om alt!« og »Jeg forstår virkelig, hvor slemt du har det!« På baggrund af den mere intense måde, der nu bliver kommunikeret på, og ud fra, hvad krænkeren giver udtryk for, udvikles der i relationen en større og større følelse af samhørighed og gensidighed. En gensidighed, der forudsætter og bevirker, at dét, de to personer har sammen, må forblive hemmeligt for ikke at gå i stykker. Følelsen af og tanken om tillid bliver ofte introduceret ved, at den voksne spørger til, hvor meget barnet stoler på ham. Her reagerer børn ofte på denne taktik ved at sige, at de stoler ubetinget på personen. Når den gensidige relation er etableret, og barnet giver udtryk for at stole på den voksne, fortsætter kontakter ind i det, der kan benævnes som *den seksuelle fase*, som omhandler emner af mere intim og seksuel karakterer.

Den seksuelle fase

Indtil nu har krænkeren taktisk arbejdet på, at relationen fremstår yderst positiv for barnet og dette i kraft af den omsorg, krænkeren har vist, samt den gensidige tillid og det unikke, der gennemsyrrer forholdet. Når relationen indtræder i *den seksuelle fase*, vil krænkeren langsomt begynde at kræve ydelser fra barnet.

Krænkeren vil i starten ofte gå langsomt frem, for at barnet ikke bakker ud. Krænkeren vil begynde at stille spørgsmål, der meget direkte berører seksuelle emner, emner, som barnet ofte ikke er bekendt med at tale om. På trods af det ukendte emne, som samtalen drejer sig om, og på trods af at barnets grænser presses, vil barnet ofte opleve det som ufarligt, fordi barnet indtil nu blot har positive erfaringer med relationen. Barnet kan dog have svært ved at navigere i denne situation, da det ikke er vant til at tale om disse emner. Krænkeren vil samtidig også løbende minde barnet om det positive, de har sammen, hvilket yderligere vil understøtte barnets oplevelse af det positive forhold.

Ud over at det seksuelle samtaleemne vil fylde meget på nuværende tidspunkt, vil krænkeren yderligere bearbejde barnet til senere at deltage i seksuelle aktiviteter. Dette sker blandt andet ved at præsentere barnet for pornografisk og erotisk materiale med børn for derved at bearbejde barnets modstand mod de seksuelle emner og aktiviteter. Den voksne benytter denne udveksling af billedmateriale til at rykke ved barnets grænser, og idet barnet gengælder med noget nyt materiale, vil den voksne have noget på barnet. Ved at den voksne dermed løbende kan minde barnet om, at det

selv har deltaget i udvekslingen, vil den voksne kunne fastholde og kontrollere barnet i relationen for i sidste ende at kunne have seksuelt samvær med barnet.

Ud over at den voksne kan opleve en tilfredsstillelse, når han på et tidspunkt har seksuelt samvær med barnet, så kan den voksne også opnå en tilfredsstillelse i denne fase, fordi han kan udleve en fantasi med hjælp fra barnet. I nogle tilfælde anvendes fx webcam til denne udveksling af billeder, hvor barnet opfordres til at vise frække positurer eller andet, som kan stimulere krænkerens fantasier.

Begrænsning af risikoen for afsløring

For at begrænse risikoen for afsløring benytter den voksne sig, ud over de skitserede værktøjer og handlemåder, også af et sæt handlinger eller ritualer. Den voksne benytter sig eksempelvis af bestemte fraser, hvormed barnet gøres opmærksom på, at den relation, de to har over nettet, er deres hemmelighed, og at den voksne elsker barnet. Disse fraser ses ofte etableret i groomingprocessens sene stadier og bliver over tid brugt på en rituel måde. Hensigten med at præsentere fraserne rituelt samt krydre disse med det specifikke indhold er at fastholde relationen samt sikre, at barnet ikke sladrer. Disse fraser benyttes i processens sene stadier, hvor krænkeren hyppigt presser barnet til at overskride dets egne grænser. På dette stadie er det vigtigt for krænkeren at kunne referere til den positive relation, der forekom i processens tidlige faser, hvor den voksne gav barnet meget omsorg og støtte. Dermed undgår krænkeren, at barnet bakker ud af de yderst grænseoverskridende aktiviteter, det tager del i. Når barnet først har accepteret en mindre grænseoverskridende aktivitet, kan den voksne lettere presse barnet til at deltage i yderligere aktiviteter ved at henvise til fraserne samt huske barnet på, hvad barnet allerede indtil nu har accepteret at deltage i.

Den ovenfor beskrevne groomingproces begynder som regel i et chatrum. Men kontakten bliver som regel efter nogen tid vedligeholdt og udbygget gennem alle de øvrige elektroniske kommunikationsmidler, barnet har til rådighed, såsom Messenger chatprogram, e-mails og mobiltelefoner (samtaler, sms og billedbeskeder). Disse elektroniske hjælpemidler er karakteriseret ved at tilhøre barnets eller den unges privatsfære, og det kan derfor være vanskeligt for andre at følge med i at den sociale kontakt bliver bygget op.

Børn og unges chatvaner og -kompetencer

Udviklingen af internettet og de kommunikationsmuligheder, dette har skabt, har fået en stor betydning for børns og unges sociale liv og kontaktformer (Medierådet 2003, Børnerådet m.fl. 2003, O'Connell). Via chatten er det muligt for børn og unge at skabe relationer med andre børn og unge, og de fleste undersøgelser peger på, at børn og unge oplever, at internettet er en vigtig og positiv del af deres liv. Mange børn og unge benytter i deres dagligdag de åbne chatrum via hjemmesider (Arto, Skum, Netstationen, Habbohotel m.fl.), såvel som de lukkede chatkanaler som fx Messenger, fordi det er steder, hvor de kan vedligeholde og udvikle deres sociale kontakter. Det er via de åbne chatrum, at børn og unge kan skabe nye bekendtskaber. Bekendtskaber, der kan føre positive oplevelser med sig, men i værste fald også meget negative oplevelser. Det er i denne forbindelse væsentligt at undersøge, hvordan børns og unges chatkompetencer er, og hvilke forhold der eventuelt bør sættes ind overfor.

Ud fra en norsk undersøgelse (Redd Barna 2004) fremgår det, at flere unge gennemgående har gode færdigheder og viden i forbindelse med internetbrug, men at der dog er enkelte huller i deres *viden*. Det viser sig blandt andet ved, at børn og unge ikke er bevidste om, at de billeder, de lægger ud på nettet, kan misbruges af andre personer. Der bliver i undersøgelsen også peget på, at børn og unge tydeligvis mangler *en kritisk holdning* til dem, de møder på nettet. På den anden side er børn og unge dog bevidste om, at hvis de aftaler at mødes med en person, de har chattet med over nettet, bør det være på et offentligt sted.

Den norske undersøgelse indkredser endvidere, at det specielt er én gruppe unge, som er særligt inkonsekvente i deres internetbrug og direkte søger at skabe kontakter med fremmede via nettet og ofte ender med at møde den eller de pågældende personer fysisk. Anden udenlandsk forskning understøtter dette.

Udsatte børn og unge

I en amerikansk artikel fremgår det, at tilbøjeligheden til ukritisk at søge relationer over nettet specielt er fremtrædende blandt børn og unge, der har mange konflikter med deres forældre og næsten ikke kommunikerer med forældrene og/eller andre børn samt blandt unge med tendens til psykiske lidelser, såsom depression (Wolak m.fl. 2003). For disse unge kan chat ses som et positivt redskab til at udvikle sig socialt og finde støtte og omsorg i de relationer, de kan etablere via chat. Det må dog samtidig

problematiseres, at disse marginaliserede unge ofte er dem, der er mest udsatte i forhold til at blive offer for seksuelt samt psykisk overgreb. Disse børn og unge bruger meget tid med at chatte og er tilbøjelige til at være yderst tillidsfulde over for de personer, de møder over nettet. De skaber idealiserende fantasier om de mennesker, de får kontakt med, og fantasierne har til formål at opfylde deres mest positive drømme. Denne gruppe af børn og unge er nemme at manipulere med, da disse unge ofte higer efter den anerkendelse og kontakt, som de kan finde i netvenskaberne. Der er tale om børn og unge, som i høj grad mangler *den kritiske holdning*, som er yderst væsentlig for at kunne tale om gode chatkompetencer.

Dét, at de ikke formår at stille sig kritisk over for de personer, de møder over nettet, gør dem lette at bearbejde for en person, som vil udnytte dem. De svageste børn og unge bliver manipuleret ind i et spindelvæv af løgne, tjenester og falsk omsorg, så det senere uden fysisk vold eller tvang vil være muligt at forgribe sig på dem.

Forskningen viser også, at det specielt er unge i 13-15-års-alderen, flest piger, der bliver draget af muligheden for at skabe relationer over nettet (Wolak m.fl. 2003). Mange af dem er fuldt ud bevidste om, at de har kontakt med en voksen mand, og der har typisk også været ført samtaler om seksuelle emner, inden de mødes. Mange af pigerne oplever, at de bliver forelsket i den voksne mand. Deres forestilling om, hvordan manden ser ud, er tit idealiseret, men på trods af dette fortsætter deres positive følelser for manden, også når hans hensigter bliver afsløret, og hans udseende og livsform ikke lever op til de forestillinger, der blev bygget op før det fysiske møde.

Dansk retspraksis

I Danmark har vi også kendskab til flere sager, hvor voksne har skabt kontakt til børn eller unge gennem chatrum med det formål at udnytte dem seksuelt. En af disse sager påkalder sig særlig opmærksomhed, fordi den omhandler en 26-årig mand, der havde kontakt med mere end 30 piger i alderen 12-15 år. Flere af forholdene kørte parallelt, men det var ikke alle piger, manden mødtes med fysisk. Den 26-årige blev i 2004 ved retten i Helsingør dømt for seksuelt misbrug af fem af pigerne i alderen 12-13 år. Sagen er blandt andet omtalt som julemandssagen, da »julemanden« var et af de chatnavne, manden anvendte.

Optrævlingen af sagen viste, at den 26-årige havde lagt stor energi i at lære de unge piger at kende, når han først havde fået kontakt med dem i

chatrum. For eksempel over telefonen, hvor han ihærdigt ringede dem op og talte med dem i flere timer. Pigerne har efterfølgende givet udtryk for, at de følte, at den 26-årige gav utrolig meget, fordi han var så interesseret i dem og deres daglige gøremål og problemer. Flere af pigerne involverede sig følelsesmæssigt i manden og udviklede tætte venskaber med ham. Efter en længere systematisk bearbejdning af pigerne kunne han, uden brug af fysisk vold eller tvang, overtale dem til at mødes med ham og i den forbindelse have seksuelt samvær med fem af pigerne. Med tre af de fem piger var der tale om et enkeltstående forhold, mens der med to af pigerne var tale om forhold, der varede 3-4 måneder og foregik samtidigt. Det seksuelle samvær foregik dels i hans firmabil på forskellige p-pladser, dels på vandrehjem, lejede hytter samt i ofrenes hjem.

Sagen illustrerer, at der ikke blot er tale om, at denne mand tilfældigt har stiftet bekendtskab med de pågældende piger og dermed forelsket sig. Der er derimod tale om, at den pågældende mand systematisk og med stor tålmodighed via nettet skabte kontakt og opbyggede venskaber med piger, primært under den seksuelle lavalder. Han bearbejdede eller groomede de pågældende piger ved at vise dem opmærksomhed samt omsorg. På trods af at der var tale om, at alle fem piger var under den seksuelle lavalder, blev der i domsafsigelsen lagt vægt på det faktum, at de seksuelle overgreb var foregået uden vold eller tvang, samt at der i de to tilfælde var tale om kærestelignede forhold.

Det er bemærkelsesværdigt, hvorledes den 26-årig har forsøgt, og i en række tilfælde formået at groomer pigerne i en sådan grad, at fem af dem »frivilligt« har seksuelt samvær med ham, idet de har troet, at det var et ægte, gensidigt og ligeværdigt venskab. Ud over det problematiske ved de psykiske mén, som de pågældende piger pådrages ved de seksuelle overgreb, så er det yderligere problematisk, at pigerne med denne domsafsigelse pålægges en del af ansvaret, idet de har forelsket sig i den 26-årige mand. I kraft af dommernes angiveligt manglende kendskab til grooming mildnes den 26-åriges dom, og pigerne fremstår som medansvarlige. Et dybere kendskab til hele groomingprocessen ville formentlig have givet retsvæsenet en større forståelse for, at det, der udefra kan virke som et egentligt kæresteforhold, i virkeligheden handler om en ulige og udnyttende relation mellem et barn og en voksen. En seksuel udnyttelse af barnet på den voksnes præmisser. En situation, hvor virkelighedsopfattelsen er blevet så skævvredet, at ansvarsfordelingen bliver fordrejet og fører til, at barnet opfatter sig selv som mere »galt på den« og ansvarlig, end hun anser

den voksne for at være.

Straffelovens § 222 fastslår, at »Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år«. Den pågældende mand blev ved byretten idømt fængsel i 1 år og 3 måneder, mens den ankede dom ved Landsretten blev ændret til 1 år og 6 måneder. Ved Landsretten blev han desuden fradømt retten til, at børn under 18 år må tage ophold i hans bolig samt retten til at opholde sig i hjem, hvor der er børn under 18 år. Til forskel fra byretten mente man i Landsretten, at »de ligeartede forhold« kunne begrunde, at han skulle have pålæg om at holde sig væk fra mindreårige.

Det blev i domsafsigelsen fremhævet, at der under de seksuelle overgreb ikke blev anvendt fysisk vold eller tvang. Ifølge straffeloven er det en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden har »forskaftet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler« (straffeloven § 222), og strafferammen stiger i disse tilfælde til 12 år. Er der så ikke mulighed for at tage højde for den manipulation, der ligger bag det seksuelle misbrug? Jo, i § 223, der handler om seksuel udnyttelse af børn under 18 år, som man er betroet som stedforældre, plejeforældre eller underviser, er indsat et stk. 2: Med samme straf anses den, som under *groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører* en person under 18 år til samleje (vores fremhævelse).

Med denne formulering i straffeloven er der således taget højde for, at børn og unge under 18 år er mere sårbare og lettere at udnytte. Denne vigtige beskyttelse af børn og unge sker uden samtidig at gøre reelle gensidige og ligeværdige kæresteforhold mellem eksempelvis en 16-årig og en 26-årig strafbar. Med andre ord beskytter bestemmelsen alene børn og unge, der fx via grooming forføres af voksne til seksuel udnyttelse. Det er derfor i forhold til den konkrete »Julemandssag« en essentiel bestemmelse, der desværre ikke blev anvendt i denne konkrete sag.

Afslutning

Ved denne gennemgang af groomingprocessen har vi lagt vægt på, at der er tale om en proces, hvori krænkeren kan manipulere børn i en sådan grad, at det ofte ender med, at krænkeren uden brug af fysisk vold eller tvang vil kunne forgrube sig på barnet seksuelt. Hvad enten den voksne møder barnet over nettet eller »i levende live«, vil den voksne hurtigt kunne spore sig ind på, hvor barnets svage punkter er, hvad enten det handler om, at barnet har det dårligt hjemme, mangler voksenkontakt eller

lignende. Herefter vil krænkeren ofte tålmodigt lytte til og vise barnet omsorg, med den hensigt, at barnet skal opnå en følelse af samhørighed med og fortrolighed til den pågældende voksne.

Det er helt centralt, at fagpersoner, der skal handle i forhold til denne type af sager, har indsigt i groomingprocesserne. Ellers vil ofrenes handlinger fremstå som enten uforståelige eller som ønskede eller bevidste valg hos barnet eller den unge. Uden kendskab til groomingprocesserne vil man i retssystemet ikke få øje på, at den voksnes kontakt med børnene er sket *»under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed«*, og strafudmålingen kommer derfor ikke til at afspejle dette.

I den konkrete sag synes der ikke at være grundlag for tvivl om den målrettede hensigt med at ville have seksuel kontakt med piger under den seksuelle lavalder. Men angiveligt fordi krænkerens strategier ikke bliver gennemskuet, ender sagen med, at den pågældende især ved byretten slipper med en mildere straf.